

NO FONDO DOS
ESPELLOS
X.L. MÉNDEZ FERRÍN

Segundas sombras e novos mitos

O que lles vou contar é tan verdade como que hai un sol no ceo.

Corría o ano 1954 e un grupo de adolescentes regresaba cantando da romaría, moi ligada ao mundo dos bruxos, de San Cibrán de Tomeza. Era noite andada, beberan do viño mau dos carros de toldo e deron en cantar con voces descompasadas a canción coa que Silvana Mangano os enardecera do *Baión de Ana*, cine Malvar. A tropa vociferante entrou, gamera, ao centro de Pontevedra pola Virxe do Camiño, por García Camba adiante. Nun punto agora non definido da Vila, puxéronse a facer pitos de picadura. Algún dos mellor dotados economicamente golpexaba, a modo cinematográfico, cun extremo do derradeiro Bubby no cristal do reloxo. Parados, seguían a ornear e a facer que bailaban como Silvana na película. Pontevedra, en silencio, descansaba xa.

Foi entón cando se abriu unha fiestra. Debruzouse por ela unha cabeza careca e un torso do que sobresaían brazos que se movían en aspa. "¡Cabrones, callaos!" —berrou o suxeito cunha vociña atiplada que lles recordou aos mocíños a do Generalísimo.

Non tardou moito en abrirse un portal. Por el saíu aquel individuo: calvo, magro, minguado, avolto nunha bata de casa que non ocultaba totalmente o pixama. Calzaba botas militares baixas, de manobra. O carecas gastaba un bigotiño fino. Cun aceno rápido, sacou unha pistola do peto do batín. Montouna e apuntou ao grupo dos alegres rapaces. Alegres rapaces que recibiron un susto de morte e calaron no acto. "¡Todos en hilera contra la pared!" —ordenou o suxeito calvo da pistola. "¡Marchando despacito hacia la Comisaría!" —engadiu.

A Comisaría, na Pontevedra daquela, coído que estaba aloxada no actual Palacio Provincial. O da pistola identificouse, perante un inspector de garda abraiado, como capitán ou comandante do exército. Presentou unha denuncia contra os adolescentes e liscou para o domicilio coa arma no peto e

A Comisaría, na Pontevedra daquela, coído que estaba aloxada no actual Palacio provincial. O da pistola identificouse, perante un inspector de garda abraiado, como capitán ou comandante do exército.

A actriz Silvana Mangano ten un "papel importante" nesta lenda urbana que hoxe contamos.

adoptando aínda aires de indignación. Falaron, un por un, os mocíños mortos de medo.

Chamouse por teléfono e, finalmente, apareceu o Comisario, que era Carlos Caba, persoa

criptoliberal e autor da novela *Wolfram, wolfram* que resulta precursora das excelentes sobre o mesmo tema de Víctor Freixanes e Bento da Cruz. O Comisario levouse as mans á cabeza e

mandou os rapaces para a casa coa orde de que lle gardasen un silencio relixioso polas rúas. Pola mañá, Carlos Caba chamou os pais dos denunciados para agorchar o asunto e medio lles pedir

perdón polo esperpento.

Nos días seguintes, no medio xuvenil de Pontevedra no que eu ao tempo me movía, non se falou doutra cousa. Parece que o militar (decíase e repetíase dun extremo ao outro da Boa Vila) era un vesánico violento que xa matara un recluta dándolle pontapés nos collóns.

Precisábase que, en castigo, o Consello de Guerra lle impuxera ao militar a pena da *Cruz Negra*. Tal pena consistía en que o condenado tiña que levar visíbel no peito, sempre que fose de uniforme, unha *Cruz Negra* que indicaba "infamia" e "deshonor". Para librarse de levala tiña que cotizar cada mes, con carácter perpetuo, cincocentas pesetas. Certamente todos crimos, sen dubidalo un intre, a historia da *Cruz Negra*.

A Cruz Negra

Pasado o tempo e sendo eu soldado na artillaría de Franco, en Tenerife coñecín (de lonxe) un oficial de carácter violento e tolabrán de quen se dicía que dunha vez matara un recluta a couces nos testículos e que por iso o condearan á pena de *Cruz Negra* e que, para a non levar, tiña que aceptar que lle descontasen cincocentas pesetas do seu soldo cada mes. Pareceume rara tanta coincidencia e preguntéille francamente ao meu capitán, de apelido Rancel, que procedía da FUE a través dos Alféreces Provisionais. O capitán estoupou nunha gargallada. "Parece mentira que tu creas esas boberías" —dixome. "La historia de la *Cruz Negra* es un bulo que corre por el Ejército desde antes de la Guerra de Cuba. ¡Pura fábula!"

Foi como se me caise unha venda dos ollos, e noteime crédulo e imbécil. En todo caso, foi a primeira vez na vida que advertín a presenza dun dos que hoxe se chaman "mitos urbanos", aínda que poidan ter outros nomes. Trátase das sombras da creza irracional pre-lóxica que, nunha segunda edición, invade as sociedades contemporáneas. Sobre esas segundas sombras e eses novos mitos (permiso, Cunqueiro) irán agurgullando, se hai tempo e saúde, do Fondo dos nosos Espellos algunhas vinchas escuras.

Na realidade, o tema foime suxerido pola recente lectura das Actas das IV Xornadas de Literatura e Tradición Oral que versaron precisamente sobre Lendas urbanas: mitos e ritos dos tempos modernos. Edita a AELG (Asociación de Escritores en Lingua Galega).

CAIXA POSTAL

Achegábase por vía directa da brisa o arume salitroso da ría coma lixeira saeta de baesta á miña casa-refuxio de Taboada Leal 56 estremante co Cable Inglés na aba linda do Castro daquel Vigo serio e pensativo daquel Vigo que ía cavilando o seu ser sen esquecer pr' as ocasións o descorche das marés baixas

con mestura de glicinias e buqué de tascas tazas e tranvías dun cosmopolitismo de camelias xapónicas de limpas e lustrosas rúas xa imparables pleamares.

O buqué Vigo

M. XÍO BLANCO
Mos, 13-XI-2011

Este belo poema de homenaxe aos cuarenta anos que o autor viviu en Vigo está dedicado a todos os que conformamos "a célula" de curiosidade e de rela-

ción que é no Fondo dos Espellos. Beizón e bon ano.

Todos aqueles que quixeren colaborar coa súa opinión en NO FONDO DOS ESPELLOS poden escribir por correo ordinario a:

X. L. Méndez Ferrín
FARO DE VIGO
Rúa García Barbón, 87
Apto. Correos, 91. VIGO